

Datum
2026-09-01Diarienummer
RUN/260220Ert Datum
2026-05-12Er beteckning
Fi2026/00227

Finansdepartementet

Svar på remiss om Post och telestyrelsens rapport Stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster (PTS-ER-2026:3)

Region Värmland tackar för möjligheten att svara på remiss om Post och telestyrelsens (PTS) rapport Stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster (PTS-ER-2026:3) och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Region Värmland välkomnar statliga åtgärder som bidrar till att förbättra täckning och kapacitet i mobila nät, i områden där marknadsförutsättningarna inte är tillräckliga. Tillgång till robust, tillförlitlig, kontinuerlig och framtidssäker mobil uppkoppling är en grundläggande förutsättning för regional utveckling, näringslivets konkurrenskraft, offentlig service, beredskap och möjligheten att bo, leva och verka i hela länet.

Statligt stöd är en av flera åtgärder som är viktiga för att möta de behov och krav på mobila uppkopplingar som finns idag och som kan förväntas komma framöver till följd av den allt snabbare och mer avancerade digitaliseringen.

Region Värmland konstaterar att stödmodeller generellt sett är komplexa och svåra frågor med många perspektiv samt andra parallella åtgärder som ska beaktas. Stöd till mobila nät är sannolikt än mer komplext än stöd till fasta bredbandsnät. PTS rapport innehåller många aspekter som det är möjligt att ha synpunkter på. Region Värmland upplever dock att PTS rapport är en blandning av ramverk för stöd till mobila nät samtidigt som rapporten innehåller beskrivning av utformningen av en utlysning riktad till ett specifikt behov och specifik områdestyp. Det är en sak att ha ett ramverk för stöd och en annan sak att inom ett ramverk upprätta enskilda utlysningar riktade till specifika områdestyper. Region Värmland upplever därför att det finns vissa utmaningar i att inkomma med konkreta synpunkter på det generella ramverket då PTS rapport blandar ramverk med utlysningar riktade till en specifik områdestyp.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

Region Värmland delar bedömningen att det finns behov av förbättrad täckning och kapacitet i mobilnäten längsmed vägar och järnvägar. Samtidigt anser Region Värmland att PTS förslag är för avgränsat och att modellen i alltför hög grad har ett nationellt perspektiv samt utgår från nationell statistik över mobilnätens täckning och kapacitet samt på förhand definierade kategorier, snarare än från faktiska regionala och lokala behov.

Region Värmland anser att ett statligt stöd till mobila nät bör:

- utgå från regionala behov och faktisk samhällsnytta,
- ge regionerna en tydlig roll i behovsanalys, prioritering och kvalitetssäkring,
- bidra till förbättrade mobilnät i samtliga län genom regional fördelningsmekanism,
- kunna omfatta fler geografier och funktioner än högtrafikerade vägar och järnvägar med persontrafik,
- utformas så att marknadsmisslyckanden identifieras på ett träffsäkert sätt,
- utformas på ett sådant sätt att mobiloperatörerna ska vara intresserade av att söka stödet och genomföra projekten,
- bidra till framtidssäker och långsiktigt hållbar infrastruktur för mobila tjänster.

Flera regioner och kommuner har genom åren på olika sätt försökt att påverka och bidra till förbättrade mobilnät, men erfarenheter har visat att inflytandet och påverkansmöjligheterna för regioner och kommuner är begränsad.

Region Värmland tillstyrker därför inriktningen att staten bör införa ett stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster, men anser att PTS förslag behöver utvecklas och bättre samordnas med andra åtgärder innan det kan ligga till grund för ett ändamålsenligt stöd.

Region Värmlands utgångspunkt: regional utveckling och samhällets samlade behov av mobila tjänster

Region Värmland fokuserar i detta remissvar på regionens lagstadgade ansvar för regionalt utvecklingsarbete och insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling. I remissvaret inkluderas även perspektiv utifrån Region Värmlands egna behov som följer av regionens ansvar för bland annat kollektivtrafik och hälso- och sjukvård samt den kunskap regionen har av kommunernas, näringslivets och areella näringars ökade behov av mobila uppkopplingar.

Digital infrastruktur är en central förutsättning för att skapa hållbar regional utveckling och för att människor, företag och offentliga verksamheter ska kunna verka i hela länet.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

Värmland har, liksom andra regioner, skilda geografiska, demografiska och näringslivsmässiga förutsättningar. Länet präglas av både större arbetsmarknadsstråk och omfattande landsbygdsområden, platsbundna näringar, gränsnära flöden, pendlingsmönster och områden där kommersiella förutsättningar för digital infrastruktur är svaga. Det innebär att behoven av infrastruktur för mobila tjänster inte kan bedömas enbart utifrån nationella genomsnitt eller teknisk statistik över mobilnätens geografiska utbredning och kapacitet.

Enligt lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, ska statliga myndigheter inom sina verksamhetsområden lämna regionen det stöd som den behöver för regionalt utvecklingsarbete. Vidare stadfästs i 18 § förordningen (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete, att statliga myndigheter inom sina verksamhetsområden ska verka för att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås, och när det är lämpligt i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar. Detta gäller alltså även Post- och telestyrelsen, som dessutom hör till de statliga myndigheter som har ett uppdrag att redovisa hur deras verksamhet har bidragit till målen för den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Region Värmland anser därför att regeringens uppdrag till Post- och telestyrelsens att utreda ett statligt stöd till mobila nät självklart ska genomföras så att ansvaret som myndigheten har i ovan nämnda lagstiftning och förordning genomsyrar utredningsarbetet samt förslaget till stödordning. Region Värmland är av uppfattningen att så inte har skett.

Nuvarande statliga stöd till utbyggnad av fibernät har en svag utformning när det gäller det regionala utvecklingsperspektivet och Region Värmland ser med oro på att PTS ännu en gång tycks förbise detta i det föreslagna stödet till mobila nät, något som kan få stora konsekvenser för Värmlands län givet den betydelse mobila uppkopplingar har och kommer att få.

PTS nuvarande förslag på stöd till mobila nät är således för svagt utifrån regionala dimensioner och PTS förslag till stödmodell får därmed karaktären av en nationell teknisk stödmodell snarare än vara ett verktyg för att understödja genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken.

Region Värmland vill därför understryka att ett stöd som syftar till att stärka regionala arbetsmarknader och minska sociala, ekonomiska och geografiska ojämlikheter behöver utformas med tydlig koppling till regionala utvecklingsstrategier, kommunal och regional planering samt den kunskap som finns hos regioner och kommuner.

Stödet ska vara långsiktigt

Stöd till fasta bredbandsnät, främst fibernät, har funnits i ca 25 år, även om utformningen av dessa stöd varierat över tid. Det är rimligt att anta att stöd till mobila nät kommer vara aktuellt under minst lika lång tid, inte minst med tanke på att utbyggnaden av mobila nät till skillnad från fast bredband

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

kommer behöva utvecklas kontinuerligt i takt med nya användningsområden, högre krav på kapacitet, förändrade trafikmönster och ny teknik. En stödmodell bör därför inte utgå från att ett område blir "färdigt" en gång för alla.

Regeringens digitaliseringsstrategi anger flera mål för mobila nät fram till år 2030. Statliga åtgärder, bland annat stöd, kan väntas bli utformade för att arbeta för att uppfylla regeringens mål. Ett av delmålen i regeringens digitaliseringsstrategi "*Sverige ska proaktivt möta behoven av mobil konnektivitet inom nuvarande och framtida branscher.*"¹ kan väntas omhänderta behov och krav som följer av den allt snabbare digitaliseringen som drar nytta av utvecklingen inom AI, XR och andra tekniker. Denna utveckling kan bland annat förväntas ställa högre krav på mer symmetriska prestanda i mobilnäten. Region Värmlands uppfattning är att denna utveckling går mycket snabbt och ligger inom några års räckhåll, d.v.s. inte långt in i framtiden.

Mot bakgrund av det efterlyser Region Värmland ett mer framåtsyftande perspektiv i utformningen av statliga stöd bland annat med beaktande av symmetriska prestanda i mobilnäten.

Stödet ska vara behovsbaserat

Region Värmland anser att ett statligt stöd till mobila nät bör ta sin utgångspunkt i faktiska samhällsbehov. Ett stöd är motiverat när det finns behov som marknaden inte tillgodoser och där förbättrad infrastruktur skapar samhällsnytta. Det bör därför vara behoven som styr var stödet riktas, inte enbart vilka brister som framträder tydligast i befintliga täckningskartor eller nationella databaser.

PTS förslag utgår i hög grad från befintlig statistik över täckning och kapacitet. Sådan statistik är viktig, men den kan inte ensam ge en tillräcklig bild av användarnas faktiska upplevelse, näringslivets behov eller konsekvenserna av bristande uppkoppling för den regionala utvecklingen. Det finns exempelvis skillnader mellan teoretisk täckning och fungerande uppkoppling i praktiken, särskilt i fordon, inomhusmiljöer, skogs- och landsbygdsområden samt vid verksamheter där mobil uppkoppling används i produktion, service eller säkerhetskritiska sammanhang.

Ett exempel som tydligt visar näringslivets faktiska behov av digital uppkoppling, är den nyligen genomförda undersökningen av digitalisering och behov av uppkoppling hos små och mellanstora företag i Mellansverige². Undersökningen som baseras på drygt 1 000 intervjuer, visar tveklöst att tillgång till stabil och tillförlitlig digital infrastruktur är en

¹ Delmål i regeringens digitaliseringsstrategi år 2025 – 2030, sida 44

² Halva näringslivet väntar på bättre uppkoppling, A-focus AB år 2026 (<https://regionvarmland.se/battreuppkoppling>)

Datum
2026-09-01

Darienummer
RUN/260220

grundläggande förutsättning för företagens verksamhet, konkurrenskraft och utveckling.

Resultaten visar att företagens dagliga verksamhet är helt beroende av digitala molntjänster och att mobil uppkoppling är avgörande för verksamheter som bedrivs utanför traditionella kontorsmiljöer, såsom transporter, bygg, jordbruk och service. Samtidigt upplever företagen att mobilnäten i många fall är otillräckliga och instabila, vilket får direkta konsekvenser för produktion, effektivitet, lönsamhet och utvecklingsmöjligheter.

När företagen rangordnar vad som är viktigast i mobilnäten kommer bättre geografisk täckning först: 40 procent av företagen anger detta som viktigaste faktor, och bland landsbygdsföretag är andelen 50 procent. Förbättrad geografisk täckning och stabil uppkoppling är viktigare, än enbart högre hastigheter. Detta visar att den relevanta nyttan inte främst ligger i högre teoretisk kapacitet utan kraven har skiftat från ren hastighet till funktionell konnektivitet; täckning, tillförlitlighet, svarstider, upplänkskapacitet och robusthet vid avbrott - uppkopplingen behöver helt enkelt fungera sömlöst där arbetet faktiskt utförs: i fordon, maskiner, verkstäder, butiksmiljöer, skog, jordbruk, kundmiljöer och ute i fält.

Bättre konnektivitet skapar inte samhällsekonomiskt värde enbart genom att nätet byggs ut. Värdet uppstår när företag kan använda uppkopplingen för att arbeta mer effektivt, ta fler uppdrag, minska störningar och införa mer avancerade digitala arbetssätt.

Kommunal vård och omsorg (hemtjänst) kärnverksamhet bedrivs inte vid ett skrivbord, utan i lägenheter, villor, trapphus, hissar, på landsvägar och mellan olika vård- och omsorgspunkter. När mobil uppkoppling brister försvåras dokumentation på plats, uppdateringar i planeringssystem försenas och värdet av digitala larm, signeringar och beslutsstöd minskar.

Socialstyrelsens uppföljning av den digitala utvecklingen i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård³ visar att 87 procent av kommunerna år 2025 gav all mobil personal i hemtjänst i ordinärt boende tillgång till utrustning för mobil dokumentation, och att 96 procent hade digitala planeringsverktyg i ordinärt boende för äldre. Även om statistiken avser kommunerna visar den tydligt vilken digital operativ modell som nu sätter standarden inom vård och omsorg: mobilen och verksamhetssystemet har blivit en del av själva tjänsteleveransen, inte bara ett administrativt stöd. Detta är något bekräftas i de dialoger Region Värmland har med flertalet av kommunerna i

³ E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2025 (Artikelnummer: 2025-5-9625), Socialstyrelsen 2025

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

Värmland. Brister i mobiltäckning är idag ett påträngande hinder för kommunerna i utförandet av vård och omsorgstjänster.

Region Värmland vill även särskilt understryka att Rakel G2/SWEN i väsentliga delar är beroende av den täckning, kapacitet, redundans och tjänstekvalitet som kan tillhandahållas i de underliggande kommersiella radioaccessnäten. Förstärkt yttäckning och kapacitet i de publika mobilnäten är därför inte enbart en fråga om generell konnektivitet för samhället, utan också en grundläggande förutsättning för att Region Värmlands krisledning, hälso- och sjukvård, ambulanssjukvård, kollektivtrafik och andra samhällsviktiga verksamheter ska kunna kommunicera säkert, kontinuerligt och med erforderlig prioritet i hela länet. Detta gäller särskilt i glest befolkade, gränsnära och kommersiellt svaga områden, där brister i den publika infrastrukturen annars riskerar att begränsa även Rakel G2/SWEN:s operativa funktion vid olyckor, allvarliga incidenter och omfattande samhällsstörningar.

En sammanhängande, robust och resilient mobilnätsinfrastruktur stärker Region Värmlands motståndskraft genom att förbättra förutsättningarna att upprätta, vidmakthålla och dela lägesbilder, leda och samordna insatser, omdisponera resurser samt upprätthålla vård, transporter och samhällsservice när ordinarie förutsättningar är störda. I ett säkerhetspolitiskt skymningsläge, vid höjd beredskap eller krig ökar därmed regionens handlingsfrihet att samverka med kommuner, statliga myndigheter och andra totalförsvarsaktörer även vid hög nätbelastning, lokala avbrott eller bortfall i andra kommunikationsvägar. Ett framtida stöd för att öka kapacitet och yttäckning bör mot denna bakgrund utformas och prioriteras så att det samtidigt stärker Rakel G2/SWEN:s funktionella förmåga och de publika mobilnätens robusthet och redundans, särskilt där marknaden inte på egen hand kan tillgodose dessa samhällskritiska behov.

Hos Region Värmland finns ytterligare underlag som pekar på behovet idag och i framtiden i olika sektorer, bland annat utredningen Analys av förutsättningar för ett regionalt bredbandsstöd⁴ samt kunskap som framkommit i ett flertal dialoger med Lantbrukarnas Riksförbund Värmland. Regionen ställer sig till förfogande om regeringen och/eller PTS behöver ytterligare kunskapsunderlag.

Mot bakgrund av detta är det uppenbart att en utbyggnad som huvudsakligen fokuserar på högtrafikerade väg- och järnvägsstråk riskerar att inte adressera de mest verksamhetskritiska behoven.

Region Värmland menar därför att stödsystemet behöver utformas så att det i högre grad tar sin utgångspunkt i samhällets faktiska användningsmönster och behov, snarare än i en avgränsad syn på infrastruktur kopplad till transportstråk. En mer heltäckande ansats är nödvändig för att säkerställa att

⁴ Analys av förutsättningar för ett regionalt bredbandsstöd, Region Värmland 2026

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

digitaliseringen kan genomföras i praktiken och att samhällets utvecklingsmöjligheter inte begränsas av bristande uppkoppling.

När det gäller själva genomförandet av stödprogram, har Region Värmland mycket goda erfarenheter från de tidsperioder då stöd varit utformade som fleråriga program, d.v.s. inte årliga utlysningar styrda av årliga budgetanslag. Ett sådant upplägg leder till mer strukturerat och ekonomiskt mer effektivt genomförande bland annat då ökad framförhållning leder till att åtgärder blir mer träffsäkra relativt behoven, aktörerna hinner förbereda och projektera samt ett av det bästa sättet att få en kostnadseffektiv utbyggnad är att stödmottagarnas underleverantörer ges bättre framförhållning. Regionalisering av stöd leder också till större träffsäkerhet relativt de behov som föreligger samt att ett regionalt inflytande kan säkerställa högre genomförbarhet bland annat genom att mobilisera tillståndprocesser hos berörda kommuner.

Region Värmland anser därför att behovsanalysen bör breddas. Ett framtida stöd bör väga in:

- regionala utvecklingsstrategier och handlingsplaner för digital infrastruktur,
- kommunala och regionala kunskaper om bristområden,
- näringslivets och de platsbundna näringarnas behov,
- offentlig sektors behov av robust uppkoppling,
- användarperspektiv och faktisk upplevd funktionalitet,
- framtida behov kopplade till digitalisering, automatisering och beredskap.

En sådan modell skulle ge bättre träffsäkerhet och minska risken för att stödet riktas till områden som är enkla att identifiera i statistiken, men inte nödvändigtvis är de mest angelägna ur ett regionalt utvecklingsperspektiv.

Region Värmland saknar också i PTS rapport ett resonemang och analys relativt regeringens delmål i digitaliseringsstrategin "Alla befolkade områden ska täckas av nät för mobila tjänster med god kapacitet.". Varför detta delmål till stor del saknas i PTS rapport är oklart.

Avgränsningen till vägar och järnvägar är för snäv

Region Värmland delar PTS bedömning att sammanhängande mobil täckning och kapacitet längsmed vägar och järnvägar är viktigt. För arbetspendling, kollektivtrafik, transporter, säkerhet och regionala arbetsmarknader är fungerande uppkoppling längsmed transportstråk av stor betydelse.

Samtidigt anser Region Värmland att PTS inte tillräckligt tydligt motiverar varför stödet ska avgränsas till enbart vägar och järnvägar, dvs. varför det behovet är prioriterat framför andra behov. För Värmland kan de mest

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

angelägna behoven finnas långsmed vissa transportstråk, men våra analyser visar att behov även finns i andra geografier eller funktionella sammanhang. Det handlar exempelvis om områden med areella näringar, arbetsställen utanför tätorter, besöksnäring, samhällsviktiga funktioner, beredskapsbehov eller landsbygdsområden där bristande mobil uppkoppling begränsar möjligheten att bo och verka.

Region Värmland ser en risk att PTS föreslagna avgränsning leder till att stora delar av länets behov inte omfattas av det statliga stödet. Om staten under lång tid endast prioriterar persontrafikerade järnvägar och högtrafikerade vägar kan andra viktiga behovsområden, och för länet viktiga utvecklingsområden, lämnas utan lösning. Det kan i sin tur innebära att regionen och kommunerna får ett ökat tryck att själva hantera behov som egentligen bör vara en del av en nationell stödordning.

Region Värmland anser därför att ett statligt mobilstöd bör kunna omfatta även andra områden än de som PTS föreslår. En möjlig väg är att stödmodellen utformas bredare, men att konkreta stödinsatser prioriteras utifrån regionalt identifierade behov och redovisade marknadsmisslyckanden.

Regionerna bör ges en formaliserad roll i stödmodellen

Region Värmland anser att regionerna bör ges en tydlig och formaliserad roll i ett framtida mobilstöd. Det gäller både i behovsanalysen, i prioriteringen av stödområden och i kvalitetssäkringen av det underlag som ligger till grund för beslut.

Enligt regeringens digitaliseringsstrategi, PTS regleringsbrev för år 2026⁵ och regeringens erbjudande om regionala bredbandskoordinatorer⁶, har PTS ett uppdrag att med stöd av regionerna ta fram behovs- och kravbild av konnektivitet för länets utveckling samt med hjälp av nationellt sammanställd statistik ger underlag för PTS återkommande bedömning av tillgången till konnektivitet som säkerställer användarnas behov. En sådan utvärdering skulle ge regeringen och andra berörda aktörer bättre förutsättningar för att vidta nödvändiga åtgärder. Dessutom föreslår SVESAM-utredningen att uppdraget permanentas i lagstiftning. Arbetet med användarnas behov och kravbilder bör nyttjas i bland annat utformningen och skulle kunna ligga till grund för hur stödet fördelas.

Regionerna har ett samlat ansvar för regional utveckling och arbetar redan med frågor som har direkt koppling till digital infrastruktur. Det handlar bland annat om regionala utvecklingsstrategier, bredbandskoordinering, transportinfrastrukturplanering, trafikförsörjning, arbetsmarknadsregioner,

⁵ Uppdrag 1, regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Post- och telestyrelsen, Fi2026/01437 (delvis), Fi2026/01555

⁶ Erbjudande till samtliga regioner och Gotlands kommun att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator, F12025/01463

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

strukturbilder, samhällsplanering och dialog med kommuner och näringsliv. Denna kunskap bör användas för att säkerställa att stödet träffar rätt.

Region Värmland anser att den regionala rollen bör kunna omfatta:

- att identifiera geografier och funktioner där bristande mobil uppkoppling hämmar regional utveckling,
- att samla in och värdera kommunala inspel,
- att bidra med underlag om pendlingsmönster, arbetsmarknadsområden och regionala stråk,
- att kvalitetssäkra PTS föreslagna stödområden,
- att bidra till prioritering mellan olika behov,
- att följa upp om stödet ger avsedd effekt i länet.

Givet kopplingen mellan digitalisering och regional utveckling bör metoden även innehålla en regional fördelningsmekanism, regional pott eller regional miniminivå. Utan en sådan mekanism kommer nationellt konkurrensutsatt stöd fördelas till de projekt som är mest kostnadseffektiva i nationell mening och i synnerhet maximera konkurrensaspekten i ögonblicket då tilldelningen av stöd sker, men inte nödvändigtvis till de områden där stödet har störst regional utvecklingsnytta.

Region Värmland vill framhålla att regionalt inflytande inte bör förstås som ett avsteg från saklighet eller konkurrensneutralitet. Tvärtom kan regional kunskap bidra till att stödet blir mer träffsäkert, transparent och samhällsekonomiskt motiverat.

Marknadsmislyckanden behöver identifieras tydligare

Region Värmland delar utgångspunkten att statligt stöd endast bör ges där kommersiella förutsättningar saknas eller där marknaden inte tillgodoser samhällets behov. Samtidigt behöver det tydliggöras hur marknadsmislyckandet ska identifieras.

PTS förslag bygger på att vissa väg- och järnvägssträckor saknar tillräcklig täckning eller kapacitet och att detta motiverar stöd. Region Värmland anser att detta behöver kompletteras med en mer nyanserad analys av var marknaden faktiskt inte kommer att investera, vilka behov som inte tillgodoses och hur planerade kommersiella investeringar ska värderas.

Satsningar på kapacitetshöjande åtgärder i mobilnäten längsmed högtrafikerade stråk som föreslås, har rimligen dessutom marknaden något större möjlighet att bygga på kommersiella grunder, än i mer glesa stråk. Såvitt Region Värmland kan bedöma har mobiloperatörer kommersiella planer på utbyggnad längsmed järnvägsnätet, även om dessa planer behöver konkretiseras för att kunna bedömas vara trovärdiga.

Det är viktigt att operatörernas investeringsplaner beaktas, men sådana planer bör bara tillmätas betydelse om de är konkreta, tidsatta, finansierade

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

och trovärdiga. Annars finns risk att vaga eller strategiska uppgifter om framtida utbyggnad blockerar stöd till områden där behoven är stora men där utbyggnad i praktiken inte kommer att ske.

Samtidigt bör stödet utformas så att det inte tränger undan kommersiella investeringar. Om stöd riktas till områden där operatörerna redan planerar utbyggnad kan det leda till att kommersiella investeringar skjuts upp eller anpassas efter stödmodellen. Detta skulle motverka stödets syfte.

Region Värmland anser därför att modellen för att identifiera marknadsmisslyckanden behöver utvecklas. Den bör kombinera nationella täckningsdata med regional och kommunal kunskap, krav på verifierbara investeringsplaner och en tydlig bedömning av faktisk samhällsnytta.

Datakvalitet och användarperspektiv behöver stärkas

Region Värmland anser att det finns skäl att stärka kvalitetssäkringen av de data som ska ligga till grund för stödet. Teoretiskt beräknad täckning ger inte alltid en korrekt bild av användarens faktiska upplevelse. Det är skillnad mellan att ett område anges ha täckning i en karta och att tjänster faktiskt fungerar tillförlitligt i vardagen. Region Värmland vill även att PTS funderar över problematiken med att utgå från statistik och utbyggnadsplaner som inhämtas från aktörer som dessutom är potentiella stödmottagare och därmed förefaller kunna ha ett egenintresse i sammanhanget.

De flesta användare har ett abonnemang hos en enskild operatör och har därmed inte möjlighet att nyttja den operatör som råkar ha bäst täckning på en delsträcka eller ett visst geografiskt område. Resultatet riskerar att bli en upplevelse av fortsatt bristande tillgänglighet, trots att täckning formellt sett finns längs hela sträckan eller i ett visst område. Region Värmland uppfattar att regeringens digitaliseringsstrategi har ett starkt användarperspektiv och då blir användarens upplevelse av s.k. "effektiv täckning" den mest intressanta frågan.

Detta är särskilt viktigt eftersom mobil uppkoppling används i allt fler sammanhang: distansarbete, digitala välfärdstjänster, uppkopplade arbetsredskap, transportledning, skogsbruk, lantbruk, turism, räddningstjänst och annan samhällsviktig verksamhet. I dessa sammanhang är det inte tillräckligt att det finns nominell täckning. Uppkopplingen måste också vara användbar, tillförlitlig och ha tillräcklig kapacitet.

Region Värmland anser därför att ett framtida stöd bör bygga på en bredare förståelse av funktionell mobil uppkoppling. Det bör finnas utrymme att väga in lokala mätningar, användarupplevelser, näringslivets behov och kommunernas kunskap om faktiska bostadsområden.

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

Behoven av mobil uppkoppling är dessutom inte statiska. Till skillnad från fast bredband kommer mobilnäten kontinuerligt behöva utvecklas i takt med nya användningsområden, högre krav på kapacitet, förändrade trafikmönster och ny teknik. En stödmödel bör därför inte utgå från att ett område blir "färdigt" en gång för alla.

Stödet bör bidra till framtidssäker infrastruktur

Region Värmland anser att ett statligt stöd bör bidra till långsiktigt hållbar och framtidssäker mobil infrastruktur. Stödet bör inte enbart avhjälpa dagens brister, utan också bidra till att kommersiellt svaga områden snabbare får del av ny teknik. Det finns annars en risk att stödet används för att förlänga livslängden på äldre utrustning eller för att åstadkomma begränsade förbättringar som relativt snart blir otillräckliga. Ett stöd som notifieras och byggs upp administrativt bör utformas så att det kan möta behoven under lång tid framåt.

Region Värmland anser därför att stödvillkoren bör säkerställa att utbyggnaden bidrar till robust, säker och uppgraderingsbar infrastruktur. Det bör också övervägas hur stödet kan bidra till snabbare teknikskiften i områden där marknaden annars skulle dröja med att introducera ny teknik.

Samordning med andra statliga insatser behöver tydliggöras

Region Värmland anser att mobilstödet behöver samordnas tydligare med andra statliga insatser och uppdrag som påverkar den digitala infrastrukturen. Det gäller exempelvis spektrumvillkor, robusthetsåtgärder, införande av SWEN/Rakel G2, fiberutbyggnad till master, totalförsvarsfrågor, beredskap, och andra stödformer för digital infrastruktur.

Region Värmland uppfattar att kommande SWEN/Rakel G2 i så lång utsträckning som möjligt ska baseras på publika mobilnät. I vissa områden brister täckningen i de publika mobilnäten, vilket gör att någon form av kompletterande utbyggnad kommer krävas för att möta samhällets behov av yttäckning i Rakel G2. Det är i nuläget oklart för Region Värmland hur detta ska realiseras, men här menar Region Värmland att staten i stället för att utlysa stöd eller bygga egna nät borde kunna upphandla utbyggnad av täckning på ett för samhället kostnadseffektivt sätt för att både lösa täckningsbrister som är viktiga för Rakel G2 och parallellt bidra till förbättrad yttäckning i de mobila näten. Detta är i synnerhet relevant för att såväl räddningstjänst som den nödställda ska kunna kommunicera.

Trafikverket påpekar i flera passager i sin redovisning av uppdrag 4 enligt regleringsbrev 2025⁷ om att utveckla och öka förmågan att tillhandahålla tjänster för bättre mobiltäckning till tågresenärer⁸, att finansiering saknas för

⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Trafikverket

⁸ Uppdrag att utveckla och öka förmågan att tillhandahålla tjänster för bättre mobiltäckning till tågresenärer (Ärendenummer: TRV 2025/138 10), Trafikverket 2026

Datum
2026-09-01Diarienummer
RUN/260220

förbättrade mobilnät långsmed järnvägsanläggningen. Det förefaller av Trafikverkets redovisning att det finns intresse, kunskap och vilja hos myndigheten att bidra till att lösa bristerna, men Trafikverket saknar adekvat finansiering. Ett stöd på det sätt PTS föreslår kommer sannolikt inte kunna åtgärda denna situation, utan kräver att regeringen tillser att Trafikverket får adekvat finansiering för att kunna bidra till att mobilnäten långsmed järnvägsanläggningen förbättras.

Om dessa insatser hanteras var för sig finns risk för överlapp, luckor och bristande effektivitet. Ett stöd till mobil infrastruktur bör därför ses som en del av en bredare nationell och regional strategi för digital konnektivitet.

För Region Värmland är detta särskilt viktigt eftersom mobil infrastruktur inte enbart är en fråga om elektroniska kommunikationer. Den påverkar regional utveckling, näringsliv, trygghet, beredskap, samhällsservice och möjligheten att bo och verka i hela länet.

Krav på stödsökanden samt konkurrensaspekter

Region Värmland anser att Post- och telestyrelsen i avsnitt 10 redogör för relevanta förslag på krav på att stödsökande ska förfoga över relevanta förmågor och resurser för att kunna söka stödet, bland annat tillstånd att inneha radiosändare i ett eller flera relevanta frekvensband⁹. Dessa krav borgar för god struktur, minskar risken för projekt som inte kommer genomföras och minskar också risken för att aktörer söker stöd i syfte att etablera sändarplatser på spekulation som senare visar sig inte kommer användas. Det skulle vara olyckligt om stora summor stöd binds upp för det sistnämnda.

Det bör dock poängteras att erfarenheter talar för att operatörerna redan från start vet att de ofta tvingas planera för fler mobilsiter än vad som i praktiken är möjligt att genomföra på grund av möjligheterna att få relevanta tillstånd eller av andra skäl. Det är därför viktigt att stödmottagarna ges skälig tid för planering och projektering samt att PTS inte överskattar hur enkelt det är att genomföra beviljade stöd och att stödmodellen skapar utrymme flexibilitet när det är motiverat.

Region Värmland är dock frågande till det PTS redogör för i avsnitt 8.2, när det gäller att olika operatörer har olika förutsättningar beroende på varierande frekvensinnehav och att konkurrensutsättningsmodellen ska ta hänsyn till det. Det är givetvis olika förutsättningar som föreligger hos de olika operatörerna bland annat utifrån de frekvenstillstånd som respektive operatör innehar. Vidare kan givetvis stöd leda till att en redan stark operatör blir ännu mera dominant i ett område. Frekvenstillstånd är dock en resurs som staten i många år sålt genom auktioner där operatörerna i konkurrens mellan varandra har lämnat anbud på de olika frekvenstillstånden. Det har, såvitt Region Värmland förstår, inte varit känt

⁹ PTS rapport Stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster (PTS-ER-2026:3), avsnitt 10.2, punkt 2 (sida 72)

Datum
2026-09-01Diarienummer
RUN/260220

vid auktioner av frekvenstillstånd att beroende på hur en aktör lämnar anbud i frekvensauktioner kan det ha olika konsekvenser i ett framtida stöd. Utformningen av en stödmodell bör därför förhålla sig till de marknadsförutsättningar som råder bland annat olika operatörers redan gjorda privata investeringar och gällande frekvenstillstånd. Att inkludera mekanismer som påminner om marknadsreglering i en stödmodell, bör göras med försiktighet och om så sker förtydligas innan sådana mekanismer införs. Det kan vara olyckligt att i ett stöd införa aspekter som har drag av marknadsreglering av dominerande aktörer. Om denna situation kan konstateras på marknaden är det sannolikt i andra verktyg än genom offentligt stöd som sådana situationer bör hanteras.

Grossisttillträde

Region Värmland noterar att PTS förslag till stödmodell utgår från att de delar av nätet som finansieras med stöd ska förenas med en tillträdesskyldighet. Stödet kan omfatta samtliga komponenter för att etablera ett mobilnät, såväl passiva som aktiva nätelement samt även drift och underhåll. PTS avser att återkomma med utformningen av tillträdesskyldigheterna, men i avsnitt 3.4.3 och 10.4.5 i förslaget redogörs översiktligt för kraven som följer av EU:s statsstödsregler. I avsnitt 4.1.2 och 4.2.2 redovisas översiktligt hur andra medlemsstater i EU har utformat tillträdesskyldigheter i nationella stödprogram för mobila nät.

Region Värmland är principiellt positiv till att tillträdesskyldigheter införs när nät finansieras av offentligt stöd, inte minst ur ett användarperspektiv, men konstaterar samtidigt att skyldigheter bör utformas så att det skapas rimliga och reella affärsmässiga och tekniska incitament för såväl tillträdande som tillträdesgivande operatörer. Om sådana incitament saknas eller utformas på ett teoretiskt/juridiskt plan finns en påtaglig risk att modellen inte leder till faktiskt samutnyttjande av de stödfinansierade mobilnäten, vilket i sin tur innebär att användarna fortsatt möter en fragmenterad och ojämlik tjänstekvalitet. Vidare befarar Region Värmland att en alltför komplex stödmodell kan leda till ett minskat intresse hos mobiloperatörerna för att söka stödet. Stödet måste helt enkelt utformas för att vara attraktivt att söka.

Grossisttillträde på aktiv nivå, exempelvis genom MORAN (Multi-Operator Radio Access Network), framställs ibland som ett sätt att skapa konkurrens på marknader där endast ett nät byggs ut med offentligt stöd. I praktiken finns dock flera tekniska, ekonomiska och konkurrensmässiga svårigheter. För övrigt noterar Region Värmland att det verkar finnas ett stort motstånd för nätindelning på aktiv nivå hos mobiloperatörerna på den svenska marknaden. Det existerar idag i princip ingen nätindelning på aktiv nivå, förutom det som sker inom bolaget Net4Mobility AB.

Om operatörer använder samma radionät blir täckning och kapacitet i ett område identisk, nätkvaliteten blir likartad, och operatörernas möjlighet att

Datum
2026-09-01Diariumnummer
RUN/260220

differentiera sig genom nätinvesteringar minskar. Å ena sidan kan konkurrensen öka genom att flera operatörer kan använda det stödfinansierade nätet. Konkurrensen sker då främst genom, pris, marknadsföring och kundservice. Samtidigt kan en negativ effekt bli att operatörernas investeringsvilja minskar. Förvaltning av anläggningarna kan också bli mer komplex. Om krav ställs på aktivt grossisttillträde måste någon kontrollera att priserna är rimliga, att kvaliteten är likvärdig, att tillträde faktiskt erbjuds, att villkor inte diskriminerar nya aktörer. Det kan leda till att tillsynen blir omfattande och resurskrävande.

Skyldigheter på grossisttillträde behöver därför balanseras och en möjlig väg är att i första hand kräva tillträde på passiv nivå (master, kraftförsörjning, fiber, teknikbodar) och endast i särskilda fall införa krav på tillträde på aktiv nivå, för att säkerställa infrastrukturbaserad konkurrens långsiktigt. Tillträde på passiv nivå är idag en relativt väl fungerande marknad i Sverige. En tillträdesskyldighet på passiv nivå är därför sannolikt helt okontroversiell att införa.

I förslaget är det också oklart om skyldigheter gällande grossisttillträde till aktivt nät gäller oberoende om en operatör enbart söker stöd för kostnader som härrör till passiva nätsegment såsom fundament, torn/mast, elanslutning, väg o.s.v. och avstår från att söka stöd för radioutrustningen. En stödmodell behöver anpassas till den marknadsutveckling som skett de senaste åren, där helt eller delvis fristående s.k. tornbolag numera står för investeringarna i passiv infrastruktur.

I det fortsatta arbetet med att utforma en stödmodell bör det undersökas vilka erfarenheter som finns gällande införande av tillträdesskyldigheter på aktiv nivå. Såvitt Region Värmland förstår har försök i Storbritannien att introducera tillträde på aktiv nivå inte ha tagits emot så väl av marknaden, trots att Storbritannien har kommit betydligt längre i överenskommelser om neutrala nät för inomhustäckning¹⁰.

Avslutande synpunkter

Region Värmland välkomnar statens ambition att stärka mobilnätens täckning och kapacitet i områden där kommersiella förutsättningar saknas. Behovet är stort och kommer att öka i takt med samhällets digitalisering.

Region Värmland anser dock att PTS förslag behöver utvecklas för att bättre svara mot regionala behov och faktisk samhällsnytta. Förslaget bör inte begränsas till en modell där PTS, med utgångspunkt i nationell statistik över mobilnätens täckningsutbredning och kapacitet, avgör vilka typer av områden som är viktigast. I stället bör stödet utformas så att regionernas ansvar, kunskap och prioriteringar tas tillvara.

¹⁰ JOTS, Joint Operators Technical Specifications

Datum
2026-09-01

Diarienummer
RUN/260220

Region Värmland föreslår därför att regeringen säkerställer nedanstående punkter, i det fortsatta arbetet med ett statligt stöd till mobila nät:

- utgå från regionala behov och faktisk samhällsnytta,
- ge regionerna en tydlig roll i behovsanalys, prioritering och kvalitetssäkring,
- bidra till förbättrad mobiltäckning i samtliga län genom regional fördelningsmekanism,
- kunna omfatta fler geografier och funktioner än högtrafikerade vägar och järnvägar,
- utformas så att marknadsmisslyckanden identifieras på ett träffsäkert sätt,
- bidra till framtidssäker och långsiktigt hållbar mobil infrastruktur.

Med dessa förändringar kan ett statligt stöd till mobila nät bli ett viktigt verktyg för att stärka regional utveckling, minska geografiska skillnader och skapa bättre förutsättningar att bo, leva och verka i hela Värmland.

Region Värmland ställer sig till förfogande för fortsatt dialog och samarbete kring hur en stödmodell för statligt stöd till mobila nät kan utvecklas för att skapa nytta för användaren och samhället, vara träffsäkert och effektivt.

Regionala utvecklingsnämnden

Erik Evestam, ordförande